

MŮJ ROK

1970

Můj rok 1970

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks[®]

Jarmila Frejtichová

Můj rok 1970 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

MŮJ ROK 1970
Jarmila Frejtichová

*Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2023 ve společnosti Albatros Media a. s.
se sídlem 5. května 22, Praha 4.
Číslo publikace 42 631.*

Odpovědná redaktorka: *Martina Rybičková*
Technická redakce a sazba: *Barbara Gyönyör*
Obálka: *Pavel Ševčík*
Ilustrace na obálce: *Marek Rubec*
2. vydání

© *Jarmila Frejtichová, 2023*
© *Josef Nosek, ČTK, 2023*
ISBN tištěné verze 978-80-265-1160-1
ISBN e-knihy 978-80-265-1170-0 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

www.bizbooks.cz

e-shop: www.albatrosmedia.cz

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Nakladateli se přes veškeré úsilí nepodařilo najít autory některých fotografií ani jejich případné dědice. Pokud existují, necht' nakladatele laskavě kontaktují.

Bizbooks®

OBSAH

Úvodem	4
Stránka pro tebe	5
PF 1970	6
Rok 1970 podle jiných kalendářů	7
Statistiky a čísla	8
Narodili se	11
Rok Bílého psa	13
Kultura	18
Literatura	20
Divadlo	32
Film	39
Televizní tvorba	48
Hudba	53
Výtvarné umění	66
Média	76
Doprava	86
Móda	102
Architektura a design	112
Sport	126
Realita všedního dne	138
Krimi	168
Humor	176
Kalendárium 1970	182
Zdroje	232

ÚVODEM

Láme se desetiletí a začínají se pomalu také lámat charaktery. Mnozí z těch, kteří ještě před rokem na pohřbu Jana Palacha přísahali, že „věrni zůstanou“, své rozhodnutí revidují a aktivně se přizpůsobují novým poměrům. Řada lidí volí emigraci a ostatní prostě žijí tak, jak jim poměry umožňují. Zkrátka je to jako vždycky po velkých dějinných otřesech.

Alexander Dubček nastupuje jako mechanizátor zemědělského družstva v Krasňanech, konají se ustavující schůze Socialistického svazu mládeže a vláda schvaluje Dohodu o výstavbě obytných domů pro příslušníky sovětských vojsk a členy jejich rodin.

Stále významnějším prvkem domovů se stává televizní přijímač. Televizor už mají tři čtvrtiny domácností a lidé před ním tráví pořád víc času. Začíná vysílat i druhý program a poprvé se také přenáší obraz v barvě.

Zatímco v předchozím roce člověk poprvé vstoupil na povrch Měsíce, lunární mise roku 1970 skončí nezdarem. Apollo 13 a legendární hláška „Houston, máme problém“ jako by předznamenávaly další vývoj, a to nejen v oblasti kosmonautiky...

Kniha, kterou držíte v ruce, je určena především těm, kteří se v roce 1970 narodili. Ukáže jim dobu, kdy poprvé pohlédli na tento svět, ze všech možných úhlů – ukáže jim, co se tehdy nosilo, co hráli v kině, kdo vyhrál mistrovství světa i jaké události plnily první stránky novin. A třeba nabídne i příležitost sednout si se svými blízkými a zavzpomínat na ty nejoblíbenější rodinné historky i na příběhy skoro zapomenuté...

P. S.: Vy sami jste se třeba narodili v úplně jiném roce, ale rádi byste knížku věnovali někomu ze svých milých, kdo má tento letopočet v rodném listě. Pro vás je tu protější stránka, kam můžete napsat své přání oslavenci.

Stránka pro tebe

PF 1970

ROK 1970 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Gregoriánský kalendář	1970
Arménský kalendář	1419
Asyrský kalendář	6720
Bengálský kalendář	1377
Berberský kalendář	2920
Buddhistický kalendář	2514
Byzantský kalendář	7478–7479
Čínský kalendář	4667, <i>Bílý pes</i>
Etiopský kalendář	1962–1963
Hebrejský kalendář	5730–5731
Íránský kalendář	1348–1349
Islámský kalendář	1389–1390
Japonský kalendář	45. rok éry <i>Šówa</i>
Javánský kalendář	1901–1902
Koptský kalendář	1686–1687
Korejský kalendář	4303
Římský kalendář	2723
Thajský solární kalendář	2512

STATISTIKY A ČÍSLA

CENY POTRAVIN, ZBOŽÍ A SLUŽEB V KČS

Chleba	2,60/kg
Rýže	5/kg
Brambory	0,80/kg
Hovězí s kostí	17/kg
Vepřový bůček	20/kg
Vejsce	<i>zimní</i> 1,30/kg, <i>letní</i> 1/kg
Cukr kostkový	8/kg
Kuře	26,50/kg
Mléko 2%	1,90/l
Máslo	40/kg
Káva	160/kg
Čokoláda	90/kg
Pivo 10°	1,70/0,5l
Rum 40%	65/l
Bílé víno	17/l
Dámský kabát <i>vlněný zimní</i>	710
Pánský oblek <i>vlněný/tesilový</i>	1 206
Kolo	790
Auto Škoda Š100 <i>(čekací doba až 3 roky)</i>	55 500

Televizní přijímač	3 950
Elektrický vysavač	660
Benzín normál	2,10/l
Uhlí černé	27,50/q

SLUŽBY

Vodová ondulace <i>(s mytím vlasů)</i>	10,10
Trvalá ondulace	33

DOPRAVA A SPOJE

Jízdné osobní vlak 100 km	14
Rychlík 300 km	58,80
Tramvaj	1
Poštovní známka	0,60
Telefon (místní hovor)	0,30

BYTOVÁ VÝSTAVBA V ROCE 1970

112 135 nových bytů
23 716 rodinných domků

VYBAVENOST DOMÁCNOSTÍ

(na 1 000 obyv.)

Pračka a odstředivka	277
Chladnička	178
Rozhlasový přijímač	448
Televizor	252
Osobní automobil	58

SPOTŘEBA

na 1 obyvatele za rok

71,9 kg masa
196,2 l mléka
277 vajec
67,6 kg chleba
103,4 kg brambor
46,6 kg ovoce / 76,3 kg zeleniny
139,9 l piva
1 758 kusů cigaret

*Denní spotřeba kalorií je v průměru
12 866 kcal.*

PLATY

Průměrná měsíční mzda
zaměstnance v socialistickém
sektoru (bez JZD) v ČSR je 1 946 Kčs.

Průměrná výše starobních důchodů je
863 Kčs (u rolníků je to 528 Kčs).

ŠKOLSTVÍ V ČSSR

Počet studentů
vysokých škol 131 099

*Počet vysokoškoláků
na 1 000 obyvatel v ČSSR je 8,9.*

KULTURA V ČSSR

Knihovny	11 245
Divadla	83
Dokončené filmy	1 257
<i>z toho 54 celovečerních</i>	
Počet vydaných knih	6 235
Lístek do kina	4 Kčs
Noviny	12,70 Kčs
<i>měsíční předplatné</i>	
Poplatek televizní	25 Kčs

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ V ČESKOSLOVENSKU

Počet obyvatel Československa

14 344 986 (podle sčítání lidu 1. 12. 1970)
(Česká socialistická republika 9 805 157)

Počet narozených dětí 230 224

Střední délka života
(muži 66,23 roku, ženy 72,94) 69,59

NEJOBLÍBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Jana	5 244
Lenka	3 225
Martina	2 695
Hana	2 633
Eva	2 202
Jitka	1 892
Marcela	1 886
Iveta	1 870
Monika	1 747
Petra	1 580

NEJOBLÍBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Petr	6 531
Pavel	5 024
Jiří	4 795
Martin	4 664
Jan	2 933
Roman	2 506
Jaroslav	2 459
Tomáš	2 449
Josef	2 352
Miroslav	2 348

NARODILI SE

Radoslav Látal, fotbalista

Martin Myšička, herec

Lukáš Pollert, lékař, kanoista

Michal Horňák, fotbalista

Břetislav Tureček, novinář

Michal Malátný, zpěvák a herec

Daniela Drtinová, novinářka

Dana Stodolová, sériová vražedkyně

Saša Gedeon, filmový a televizní režisér

Karel Janák, filmový a televizní režisér

Ilona Csáková, zpěvačka

Daniela Peštová, topmodelka

Rudolf Hrušínský nejmladší, herec

6. ledna

9. března

24. března

28. dubna

11. června

30. června

1. července

19. července

29. srpna

24. září

1. října

14. října

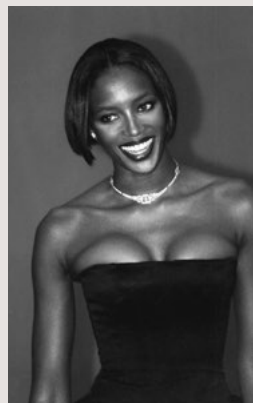
19. října

*Martin Myšička
Břetislav Tureček
Daniela Drtinová
Ilona Csáková*

SVĚT

Aleksandar Vučić , srbský prezident	5. března
Mariah Carey , americká zpěvačka	27. března
Melania Trumpová , slovinská modelka, manželka prezidenta USA	26. dubna
Andre Agassi , americký tenista	29. dubna
Uma Thurmanová , americká herečka	29. dubna
Naomi Kleinová , kanadská spisovatelka, novinářka, aktivistka	8. května
Naomi Campbell , britská modelka a herečka	22. května
Teemu Saläne , finský hokejista	3. července
Claudia Schifferová , německá topmodelka	25. srpna
Kelly Ripa , americká herečka	2. října
Matt Damon , americký herec	8. října
Sadiq Khan , britský politik, primátor Londýna	8. října
Ethan Hawke , americký herec, spisovatel a režisér	6. listopadu
Tonya Hardingová , americká krasobruslařka	12. listopadu

Mariah Carey | Melania Trumpová | Andre Agassi | Naomi Campbell

ROK BÍLÉHO PSA

6. ÚNORA 1970 – 26. LEDNA 1971

6. února 1970 začal čínský rok Bílého psa (trval do 26. ledna 1971). Rok Psa je podle čínských představ dobou, která přeje spravedlnosti. V případě Bílého psa je tento rys ještě zvýrazněn.

Pes je věrný, oddaný a statečný. To jsou ideální vlastnosti dobrého strážce. Je-li ohroženo to, na čem mu záleží (nebo co je mu svěřeno pod ochranu), dokáže být neúprosný.

POVAHA

Lidé narození ve znamení Bílého (kovového) psa jsou poctiví a upřímní; vynikají mimořádným smyslem pro rodinu, tradici a spravedlnost. Je na ně spolehnoutí, jsou praktičtí, pracovití a obezřetní. Vyznačují se neobyčejně silnou vůlí a zásadovostí. Mají sociální cítění, sklon zastávat se slabších, potřebu rovnováhy a férovosti. Právem budí důvěru.

Bývají to spíše introverti, Ivy salonů mezi nimi nenajdeme. Jsou ale pozorní, umějí naslouchat a lidé se jim rádi a bez obav svěřují. V povrchní konverzaci se Psi nevyžívají, důvěrná sdělení si nechávají pro sebe a sami své pocity prozrazují jen zřídka. Možná si uvědomují, že svůj sklon brát všechno velice vážně – a často poněkud černobíle – by neměli dávat příliš najevo, aby nenarazili. S věkem dokážou být uvolněnější a stávají se z nich příjemní společníci.

Umí ale být i nepříjemní. I ty nejlepší rysy jejich povahy v sobě skrývají temnou stránku: dovedou být silně kritičtí (oni přece vidí a „vědí“, co je pro ty druhé nejlepší), mohou se „zaseknout“ a vzhledem k jejich zásadovosti a železné vůli s nimi pak nikdo nehne. Bílý pes se snadno stává fanatikem. Zrádná také může být jeho touha po souhlasu ostatních, zvláště pak autorit. Tito lidé se špatně přizpůsobují změnám a bývají ulpívaví. Od života mnoho nečekají a bývají to spíše pesimisté.

V životě se jim zpravidla daří. Osobnosti zrozené ve znamení Bílého psa mají vysoce vyvinutý smysl pro povinnost a disciplínu. Pracují přesně a s plným nasazením a věci se vždy snaží dotahovat do konce. To a jejich seriózní a cílevědomý přístup je předurčuje k úspěchu. Jejich motivace je ryze vnitřní, chtějí uspět, ale na penězích ani postavení jim až tolik nesejde. Pes není ochoten dělat něco proti svému přesvědčení. Dokáže se podřídit většině, je-li to zapotřebí, častěji však usiluje o to, aby se ostatní podřídili jemu.

O tom, co je dobře a co špatně, Bílý pes nediskutuje. Přesto dokáže respektovat odlišný postoj. Nerad zasahuje jiným do života. Sám má vysokou míru sebeúcty a jasný žebříček hodnot. A co řekne, to platí.

PRÁCE

Pes je týmový hráč. Je pečlivý a zodpovědný a myslí především na druhé. Bílý pes se dobře uplatní jako lékař, kněz, učitel; i jako manažer bude úspěšný, ale nemusí být příliš oblíbený a může tím trpět. Jako šéf bývá náročný, dobře ale ví, že málokdo dokáže podávat stejné výkony, jaké podává sám. Peníze Psa příliš nezajímají. Stejně tak mu nevádí nepohodlí. Pes nikdy neodpočívá; vždycky je připraven vystartovat. To všechno může být vyčerpávající pro něj i pro jeho okolí.

PARTNERSTVÍ A VZTAHY

Když se Bílý pes zamiluje, je to až za hrob. Psi se většinou žení a vdávají velmi mladí. Jako partner je Pes věrný, velkorysý a otevřený. Často bývá spíše tím, kdo dává, než tím, kdo bere. Vlastně mu to i tak vyhovuje. Romantika jej v podstatě uvádí do rozpaků a moc si s ní neví rady. Lidé narození v tomto znamení jsou nesmírně obětaví, pro své blízké jsou připraveni udělat všechno. Totéž však očekávají od nich. Ideálním partnerem Psa je Kůň.

ZDRAVÍ

Pro osobnosti zrozené ve znamení Bílého psa je typická vnitřní úzkost a citová labilita. Tito lidé pořád jako by si s něčím dělali starosti. Vnitřní napětí se často bezděčně snaží kompenzovat sladkostmi a právě na to by si měli dávat pozor. Extrémní smysl Bílého psa pro povinnost a neustálý pocit, že nesplnil, co se od něj očekává, mohou vést až k psychickým či psychosomatickým obtížím. Měl by se naučit relaxovat a zvládat svoji neřízenou potřebu mít všechno pod kontrolou.

BÍLÝ PES V DĚJINÁCH

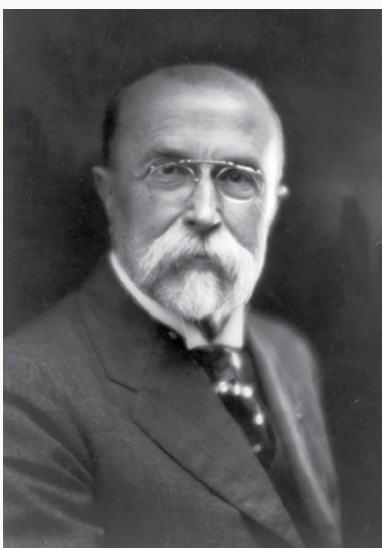
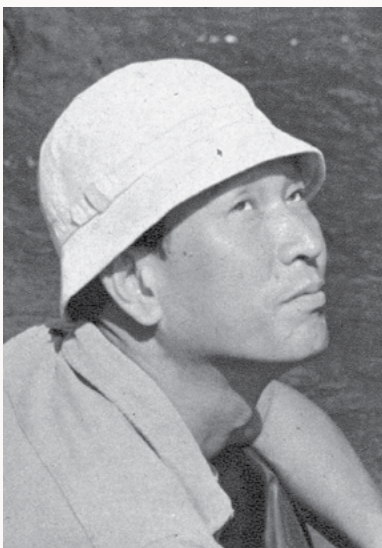
Předchozím rokem Bílého psa byl v šedesátiletém cyklu rok 1910. Na anglický trůn tehdy nastoupil nový král Jiří V., v Číně bylo zrušeno otroctví, Amundsen se vydal na jižní pól a v Mexiku propukla revoluce.

V roce 1910 se narodil například operní zpěvák Eduard Haken, herci Raoul Schránil, Blanka Waleská, režisér a výtvarník Karel Zeman, básník František Hrubín, malíř Zdeněk Sklenář nebo spisovatelé Adolf Branald, Achille Gregor či Helena Šmahelová. Ze zahraničních osobností přišli na svět japonský režisér **Akira Kurosawa**, anglický herec David Niven, americký lékař a psychiatr Eric Berne, nizozemský diplomat a spisovatel Robert van Gulik nebo misionářka **Matka Tereza**.

Ve znamení Bílého psa se narodili také **Tomáš Garrigue Masaryk** a jeho žena Charlotta (1850).

OSOBNOSTI

Z osobností, které se narodily v jiných „psích“ letech, stojí za povšimnutí **Winston Churchill** (1874), Golda Meirová (1898), Bill Clinton (1946), princ William (1982), spisovatel Erich Maria Remarque (1898), herečka Shirley McLaineová (1934), zpěvák Michael Jackson (1958), herci Dana Batulková (1958), Vladimír Dlouhý (1958) či Uma Thurmanová (1970) nebo tenista Andre Agassi (1970).

Akira Kurosawa
Matka Tereza
Tomáš Garrigue Masaryk
Winston Churchill

MENŠINOVÉ ZNAMENÍ: ŽLUTÝ KOHOUT

Ti, kteří se narodili před 6. únorem 1970, přišli na svět ještě ve znamení předchozího roku 1969, což byl Žlutý (zemský) kohout nebo také fénix.

I pro toto znamení je typický perfekcionismus, smysl pro povinnost, řád a spravedlnost. Tito lidé jsou velcí realisté. Jsou prakticky založení, disciplinovaní, pracovití a výkonní a většinou se jim daří, na co sáhnou. Jsou komunikativní a působí sebejistě; někdy se u nich projevuje jistý sklon k povrchnosti či aroganci. Bývají to dobří organizátoři. Na rozdíl od ostatních Kohoutů jsou ti žlutí i poměrně trpěliví, což je předurčuje k povoláním v akademické sféře. To, že vynikají, je pro ně samozřejmé: průměrnost by nesnesli. Mají potřebu být chváleni. Oceňují i materiální stránky úspěchu, ale neženou se za nimi.

Mají vybraný vkus a umějí se oblékat. Jako partneři jsou monogamní. Nemají však smysl pro diplomacii, ani tu rodinnou, a i své blízké dokážou někdy zranit svou přímočarostí. Ideálním partnerem Kohouta je Drak nebo Buvol.

V tomto znamení se ze známých osobností narodili například režisér a scénárista Elmar Klos, herečka Adina Mandlová nebo spisovatelka a ochránkyně zvířat Joy Adamsonová (všichni v roce 1910), herec Karel Höger (1909), spisovatel Vladimír Neff (1909) nebo zachránce židovských dětí sir Nicholas Winton (1909).

KULTURA

V roce 1970 se, bohužel, nemůžeme vyhnout politice, i kdybychom sebevíce chtěli. I když největší změny politického kurzu byly nastoleny už o rok dříve, jejich reálný dopad se nejvíce projevil právě v sedmdesátém roce. Dá-li se tedy nějaký rok označit za skutečný nástup normalizace, je to právě rok 1970. A kultura je jednou z oblastí, které jsou politikou zasaženy nejvíc. Je to rok vyhazovů, zákazů činnosti a definitivního konce roztačených šedesátých let.

Na Ministerstvu kultury ČSR je z funkcí odvoláno osm vedoucích oddělení, pět ředitelů odborů, dva náměstkové ministra, přičemž šest vedoucích samo požádalo o rozvázání pracovního poměru. Celkem odešlo z ministerstva „v rámci očisty“ 37 pracovníků. Koncem prosince ministerstvo vnitra registruje nové tvůrčí svazy: Svaz českých spisovatelů (předseda přípravného výboru Josef Kainar), Svaz českých dramatických umělců (předsedkyně přípravného výboru Jiřina Švorcová), Svaz českých výtvarných umělců (předseda přípravného výboru Jaroslav Grus), Svaz českých skladatelů a koncertních umělců (předseda přípravného výboru Josef Páleníček).

LITERATURA

V ČESKÉ LITERATUŘE PŘITUHUJE, VE SVĚTĚ SPÍŠ NUDA

Ještě se podaří vydat několik knih, které proklouzly k rotačkám z „přednormalizačních“ edičních plánů, ale jak jejich autoři, tak odpovědní redaktoři se stanou terčem kritiky nových kádrů. Mnozí ze spisovatelů se tak na řadu let odmlčí, jiní po čase odcházejí do emigrace. Ani ve světové literatuře nepatří rok 1970 k těm nejvýraznějším. Vychází román Eunuška **Germaine Geerové**, považovaný za bibli feminismu, v Sovětském svazu dokončuje (ovšem nevydává) **V. V. Jerofejev** novelu Moskva-Petušky, považovanou za bibli alkoholismu, a světlo světa spatří první z příběhů veterináře od **Jamese Herriota**.

Germaine Geerová

Památník V. V. Jerofejeva

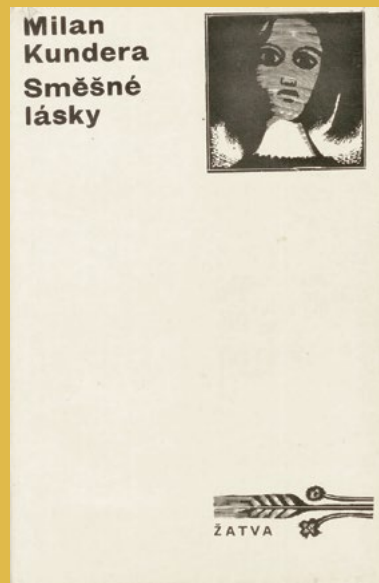
Pomník Jamese Herriota

Sociální román **Myši Natálie Mooshabrové** publikuje Ladislav Fuks. Jedná se o dílo s prvky antiutopie, hororového příběhu, grotesky i fantastické pohádky. Pod povrchem hlavního, celkem obyčejného příběhu chudé stařeny lze vycítit mrazivou, vše rozleptávající atmosféru strachu. Příběh je brilantní ukázkou života v odosobněném, totalitním státě. Na rozdíl od slavného Orwellova románu 1984 jde ovšem v tomto případě o totalitu spíše tušenou a zastíranou.

Od oficiální kritiky se kniha ovšem žádné velké pochvaly nedočkala:

Značně zamlžená modernost aneb Nezasloužená sláva Ladislava Fukse, píše 4. 9. Rudé právo. „Svou první knížkou Pan Theodor Mundstock, vydanou před sedmi lety, dosáhl Ladislav Fuks překvapujícího úspěchu. Stal se rázem uznávaným spisovatelem a novátorem. Přitom si nikdo nevšiml, jak úzký a nenový je Fuksův umělecký rejstřík a jak nebarevná až jednotvárná je jeho paleta,“ uzavírá Fedor Soldan.

Podaří se vydat ještě sborník vybraných povídek ze tří sešitů **Směšných lásek** Milana Kundery. Z deseti původních povídek je v něm obsaženo sedm: „Nikdo se nebude smát“, „Zlaté jablko věčné touhy“, „Falešný autostop“, „Symposion“, „Ať ustoupí staří mrtví mladým mrtvým“, „Doktor Havel po dvaceti letech“ a „Eduard a Bůh“.

Jinak ovšem už nastupuje nová éra. V následující ukázce dobové poezie si lze povšimnout i narážky na rozdělenou společnost – zřejmě jde o oblíbenou mediální figuru ve všech obdobích:

Kontra 1968

.....
*Podlehli omylu
že dělnická třída
už není v útoku*

*Chřestěním chřestýše
zrození jepice oslavili
a puklými zvony
na poplach klekání vyzváněli*

*Ze samých konfliktů
stavěli babylonskou věž
a galérii nových kultů
i stříšku na pelech*

*Drezírovali mozky
a šermovali s city
a mátlí jazyky
u tklivých slov vlnobití*

*Proti bratrství rovných
a klání za družný řád
vytáhli s čely bohorovných
a hesly spásonosných pravd*

*Zármutků mnoho nastavěli mezi nás
ale když jejich zboží nemělo už kupců
a přešel jejich čas
odešli plíživě i s důstojností trubců*

Dalším z těch, kteří u kritiky pohořeli, je **Bohumil Hrabal**. Ten vydává v Mladé frontě knihu **Poupata**. P. S.: Bambino v textu níže není překlep – v článku autor důsledně používá tento název.

Někdy je čin spíše přečin

Když vycházel někdejší časopis Tvář (...) vyšla v oné Tváři také báseň spisovatele Bohumila Hrabala Bambino di Praga... Jestli pan Hrabal cítil někdy potřebu ukájet se vlastním způsobem v kostele, prosím, je to jeho věc, pokud nebudí veřejné pohoršení. Ale to, že o tom cítí potřebu psát, je už pochopitelné méně. Ale prosím,